

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 656/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen parturi-kampaamoalaa vääristävästä kilpailusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 656/2020 vp:

Miten hallitus reagoi parturi-kampaamoalan epäterveeseen hinnoitteluun ja kilpailun vääristymiseen ja aikooko hallitus tutkia ja puuttua parturi-kampaamoalalla tapahtuviin väärinkäyttöksiin

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Olette esittäneet huolen parturi- ja kampaamoalalle rantautuneesta parturi-kampaajien toimintamallista. Vaikka hinnoittelu alalla on vapaata, huolena on kyseisten toimijoiden tukeminen valtion ja kuntien tuilla. Parturi-kampaamoalalla huolta on herättänyt, että halpojen hintojen taustalla saattaa olla tukien väärinkäyttöä, verojen kiertämistä, alipalkkausta tai jopa ihmisoikeuksien rikkomista.

Suomen perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslaissa turvattua elinkeinovapautta säännellään tarkemmin elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetussa laissa (122/1919), jäljempänä elinkeinolaki, joka sisältää elinkeinon harjoittamisen oikeutta Suomessa koskevat perussäännökset. Elinkeinolain mukaan laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa saa harjoittaa luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, suomalainen yhteisö ja säätiö sekä Suomessa sivuliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lain 3 §:ssä on luettelo niin sanotuista ohjesääntöisistä elinkeinoista, joiden harjoittamisesta pykälän johdantokappaleen mukaan säädetään erikseen lailla tai asetuksella. Parturi-kampaamoiden toiminnasta ei ole säädetty erikseen lailla eikä parturi-kampaaja -nimikkeen käyttöä ole säädelty lailla. Kuluttajapalveluna parturien ja kampaajien palvelut kuuluvat kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) yleiseen soveltamisalaan. Kilpailulain keinoin alihinnoitteluun esimerkiksi saalistushinnoittelun muodossa Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi puuttua vain, jos yrityksellä on kilpailulain mukainen määräävä markkina-asema.

Yksinyrittäjätuella tuettiin koronapandemian takia yllättävään tilanteeseen joutuneita yksinyrittäjiä yrittäjien taloudellisen toiminnan vakauttamiseksi. Tuen vaikutus arvioitiin kilpailuvaikutuksiltaan vähäiseksi ja paikalliseksi, sillä tuki oli luonteeltaan määräaikainen ja määrältään vähäinen. Yksinyrittäjätukea voitiin myöntää kertaluonteisesti 2000 euroa/yrittäjä 16.3.2020 –

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 656/2020 vp

31.8.2020 välillä yksinyrittäjän toiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin yksinyrittäjän toiminnan vakauttamiseksi. Yksinyrittäjä tuki on päättynyt, sillä yksinyrittäjien oli mahdollista hakea avustusta 30.9.2020 saakka. Näin ollen on epätodennäköistä, että yksinyrittäjät pystyisivät ainaakaan pitkäkestoisesti alentamaan hintatasoaan yksinyrittäjätuen avulla.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun 3 § 2 momentin mukaan starttirahaa ei myönnetä, jos starttirahan arvioidaan vähäistä enemmän vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua. Kilpailun vääristymää arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota toimialan kilpailutilanteeseen ja sen kehitysnäkymiin alueella, johon yritys aiotaan perustaa starttirahalla. Starttiraha ei ole varsinainen yritystuki, koska sitä ei koskaan makseta yritykselle, vaan yrittäjälle henkilökohtaisesti. Sitä myös verotetaan yrittäjän omana veronalaisena tulona. Perustetun yrityksen täytyy tulla toimeen harjoittamallaan liiketoiminnalla, ja starttirahahakijoilta aina edellytettävissä kannattavuuslaskelmissa ei voi olla starttirahaa huomioituna. Harmaata taloutta torjutaan myöntämällä starttiraha aina enintään kuuden kuukauden jaksoissa. Edellisen jakson lopulla voi jättää hakemuksen starttirahan jatkolle. Tässä yhteydessä toteutunut liiketoiminta tarkistetaan aina kirjanpidon ja yrittäjän tuottaman selvityksen avulla. Starttirahan myöntäminen jaksoittain vähentää ja vaikeuttaa harmaata taloutta, koska tilitietojen tarkistaminen paljastaa, minkälaista harjoitettu liiketoiminta on ollut. Jos myyntiä tapahtuisi ohi kirjanpidon, se johtaisi siihen, että yrityksen liiketoiminta näyttäytyisi kannattamattomana. Jatkostarttia ei tällöin myönnetä.

Valtioneuvoston periaatepäätös harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi vuosille 2020 -2023 hyväksyttiin 11.6.2020. Strategia toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan sisältyviä harmaan talouden torjuntahankkeita ja virkamiesvalmistelussa valmisteltuja kehittämishankkeita. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian tavoitteena on edistää yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita, ennalta estää harmaata taloutta ja talousrikollisuutta, turvata harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytykset sekä kehittää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa ja viranomaisyhteistyötä. Toimenpideohjelmassa on 23 hanketta ja monia konkreettisia toimia (noin 50), joilla puututaan kokonaisvaltaisesti kysymyksessä esitettyihin väärinkäytöksiin.

Yhtenä tärkeänä hankkeena on tehostaa viranomaisyhteistyötä ja lisätä valvonnan vaikuttavuutta rikosten ja pimeän työn torjumiseksi. Hankkeella pyritään löytämään uusia tapoja, joilla viranomaistoiminnan ja -valvonnan vaikuttavuutta voidaan kehittää yhdessä tekemisen kautta, muun muassa moniviranomaisyhteistyön toimintamalleja vakiinnuttamalla. Hankkeessa muun muassa edistetään pimeän työn torjuntaa kansallisessa ja kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja valvontatoimien suunnitelmallisuutta sekä selvitetään tähän liittyvät tietojenvaihtosäännökset ja toimivaltakysymykset.

Lisäksi toimenpideohjelmassa on myös hanke, jossa selvitetään kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa ilmenevät tietojenvaihtoon liittyvät esteet ja tarpeet. Tämä työ on käynnissä. Rahanpesun osalta valvonta on rakennettu pitkälti niin, että rahanpe-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 656/2020 vp

sulaissa säädettyjen ilmoitusvelvollisten avulla saadaan tietoja epäilyttävistä liiketoimista Keskusrikospoliisin yhteydessä toimivaan rahanpesun selvittelykeskukseen, joka selvittää edellyttääkö asia tarkempaa tutkintaa. Rahanpesulain tarkoittamia ilmoitusvelvollisia ovat esimerkiksi pankit pankkitilin osalta, tilitoimisto ulkoistetun kirjanpidon osalta ja tilintarkastaja. Kirjanpidon ja verovelvollisuuksien laiminlyönteihin puututaan kaikilla toimialoilla.

Uuden strategian ja sitä operationalisoivan toimenpideohjelman toimilla torjutaan väärinkäytöksiä myös parturi-kampaamoilla.

Helsingissä 5.10.2020

Työministeri Tuula Haatainen